

Aidsbekämpning i Uganda

Kanske mer än någon annan organisation har Taso givit aids ett ansikte. Under många år har den ugandiska gräsrotsorganisationen arbetat för de hivpositivas och aidssjukas rättigheter. Idag är det inte lika svårt längre att ha aids i Uganda, allt fler vågar hivtesta sig och får ett bra omhändertagande – mycket tack vare Taso.

Taso – folkets organisation. Taso är en organisation som i ordets rätta bemärkelse uppstod bland folket. The Aids Support Organization bildades 1987 av Noerine Kaleeba när hennes make dog i aids och utvecklades snabbt till den mest tongivande kraften i arbetet mot hiv/aids i Uganda.

Landet, vars sjukvårdssystem var sönderslaget efter ett par årtionden av inbördeskrig, drabbades tidigt hårt av epidemin. På nationell nivå hade man svårt att nå ut till befolkningen med information, vård och stöd. Men Taso, som var sprunget ur folket och som hade förgreningar långt ut i byarna, nådde fram.

Majoriteten av de aidssjuka patienterna är fattiga kvinnor och verksamheten överensstämmer därför med Sidas målsättning att bistå de mest utsatta. Foto: Sean Sprague.

Sedan starten har man haft kontakt med 45 000 hivsmittade och aidssjuka människor som annars i stor utsträckning hade lämnats åt sitt öde.

De flesta patienterna är kvinnor. Sida började stödja organisationens arbete 1994. Majoriteten av Tasos klienter är fattiga kvinnor och verksamheten överensstämmer därför med Sidas målsättning att bistå de mest utsatta. När kvinnorna får hjälp kan de dessutom bättre tillgodose barnens behov.

Grundtanken inom Taso är att det bara går att stoppa spridningen av hiv genom att stödja hivsmittade och aidssjuka. Liksom i många andra länder är det svårt för hivsmittade i Uganda att berätta om sin sjukdom. Okunskapen är stor och omgivningens rädsla gör att många blir utstötta ur familjen och samhällsgemenskapen.

Taso har genom sitt arbete bidragit till att få bort den negativa stämpeln på hiv/aids. Idag är sjukdomen på ett helt annat sätt än tidigare en del av samhället och allt fler vågar söka hjälp. Under 1998 ökade till exempel antalet klienter hos Taso med 50 procent.

Sju hälsocenter. Tyngdpunkten i organisationens struktur är de sju hälsocentren. Ett 30-tal personer arbetar på varje center, varav många med servicefunktioner själva är hivpositiva. Den övriga personalen består av sjuksköterskor och rådgivare. Dessutom arbetar ett par läkare på konsultbasis.

En dag i veckan håller centren öppet hus. Då kan vem som helst komma dit och 100–150 nya patienter per dag är inte ovanligt. De flesta kommer för att hivtesta sig. Tillsammans med en rådgivare diskuterar de igenom vad ett hivpositivt besked innebär för dem själva och för familjen. Den rådgivare som de träffar vid första besöket kan de sedan återvända till för att få ytterligare stöd.

I allt större utsträckning kan klienterna även få vård och behandling vid Tasos center. Tack vare samarbetet med det statliga STI-programmet (ett program som syftar till att reducera antalet sexuellt överförda infektioner och som finansieras av Världsbanken) kan klienterna få läkemedel mot flera av de vanligaste opportunistiska infektionerna, till exempel tuberkulos. De flesta läkemedel mot aids är dock för dyra för ett fattigt land som Uganda. Istället erbjuder Taso sina patienter aromaterapi, massage och annat som kan öka det psykiska välbefinnandet.

Om en klient blir för sjuk för att själv orka besöka centret, gör personalen hembesök. I vissa byar som är extra hårt drabbade av epidemin utbildas lokala volontärer till att fungera som stödpersoner åt sina sjuka grannar.

Den utbredda fattigdomen innebär att många familjer får svårt att klara försörjningen när en av föräldrarna dör. För att familjen ska klara sig ekonomiskt kan man då få hjälp med att sätta igång olika inkomstskapande projekt, till exempel kan barnen få lära sig att sy.

Förebyggande arbete och utbildning. En viktig del i Tasos filosofi är att involvera hivsmittade och aidssjuka i arbetet. Bland annat har man bildat dramagrupper som åker runt i byarna. Med hjälp av teater och dans berättar hivsmittade om sin sjukdom och hur man kan undvika att smittas. Föreställningarna väcker ofta stor uppmärksamhet och frågorna från publiken är många.

Taso bidrar även till att förebygga spridningen av hiv genom att dela ut kondomer och genom att uppmana klienterna att berätta för sina sexpartners att de har hiv.

Organisationen har även en omfattande utbildningsverksamhet. Bland annat driver man ett träningscenter där sjukvårdspersonal och rådgivare, såväl från enskilda organisationer som från sjukhus, utbildas i hur man på bästa sätt kan stödja människor med hiv. På så sätt ökar möjligheten för hivsmittade och aidssjuka att få ett bra omhändertagande, var de än bor i landet.

STYRELSEN FÖR INTERNATIONELLT
UTVECKLINGSSAMARBETE

105 25 Stockholm
Besök: Sveavägen 20
Telefon: 08-698 50 00
Telefax: 08-698 56 15
www.sida.se, info@sida.se